

נתם אסור על הבד

חגית מולגן, אמנית מהקיבוץ הדתי סעד, בוחנת – בתערוכה נועזת, בעזרת בד הבדיקה של "הנידה" – את זהותה כאישה יהודיה-מסורתית • אבי איפרגן מציג "תמונת מחזור" בברעם • ומה בגלריית "הקיבוץ"?

חגית מולגן, אמנית צעירה מהקיבוץ הדתי סעד, פתחה תערוכה בגלריית קיבוץ בארי, בכותרת: "לא מוכנה". בתערוכה ה"חתרנית" (והמפתיעה, לגבי יוצרת שבאה מחברה מסורתית וסגורה), מוצגים אובייקטים שונים הלקוחים מעולם הפולחן הנשי-דתי – בד הבדיקה של הנידה, אותו אמורה האשה הדתייה להחזיר לנרתיקה מדי יום, בוקר וערב, לאחר ימי הדימום. על פי הנהוג אמורה האשה להעביר את פיסת הבד, אם היא מוכתמת בדמה, לבדיקה אצל הרב. היה והרב פוסק כי הכתם מטמא, אנוסה האשה לחזור ולהתחיל בספירה מחודשת של "שבעה ימים נקיים". במשך כל אותו זמן (שנמשך לעיתים שבועיים ויותר) אסור על האישה כל מגע פיזי עם בעלה.

חגית מולגן, שאינה מוכנה לקבל את המנהג כתורה מסיני, מסרבת להגדרה "נידה" או "מנודה". אין לה שום כוונה להיות טמאה ולשאת אות קלון רק מפני שהיא אישה. באמצעות תערוכתה מעלה מולגן שאלות אמיצות: "מדוע פעולה

"לא מוכנה". הטמא והכשר בגלריה בבארי

ביולוגית פיזית, החלה בגופי שנים רבות, הופכות אותי לנחותה מרגע שנישאתי? מדוע אני, כאישה, מוכרות טמאה לעומת ה'טהור הנצחי' שהוא אישי?" זיוה ילון, אוצרת הגלריה והתערוכה, מתארת את העבודות: "בד הבדיקה הופך בידי האמנית לדגם חוזר ואובססיבי, מוכתם בכנתי דם וטביעות אצבע אדומות. על קיר הגלריה הלבן הדביקה חגית שורות-שורות של בדי בדיקה לבנים (10+10) והצופים (שהופכים להיות במעמד רבנים) מוזמנים להחתיים ולהכתיים אותם בחותמות 'הכשר'."

"בדיוק עכשיו היתה לי הרגשה". ענת מיכאליס-לוי בגלריית "הקיבוץ"

אבי איפרגן (ברעם), אמן ומורה לאמנות, מציג בגלריית קיבוץ כברי תערוכה בשם "תמונת מחזור" (אוצרת דרורה דקל). "העבודה", כך על-פי דקל, "בוחנת מחזוריות של גוף וטקסים בצמתים של חרדה ועונג בחברה הישראלית, דרך ציר של נעורים, צבא, כיבוש". בפועל, כנהוג אצל איפרגן "המושגי", הדברים אינם מתפענחים בנקל ודורשים דמיון מטאפורי מפותח. במרכז התערוכה קיר בלוקים חשוף (גדר הפרדה? קיר חצר אחורית? חומת מגן?), כשצנרת מוליכת שתן מתפתלת עליו

כשריגי גפן, עוברת לקיר הגלריה ומלפפת את התקרה. מיכל של משאבה גדולה, באמצעותה נאסף השתן של האמן במשך חודש וחצי, מניע את נוזל הגוף בסיחרור אינסופי, מחזורי. כך יד שסובבת עמוד תמיכה ומותירה בו שריטה וסימן מצטרפת לצילום מוארך, מלבני, של אתר חציבה עם מכונת-ענק הנוקבת את ההר. העבודה המתוחכמת של איפרגן עשויה להשיק לכמה נקודות התייחסות: פגיעה מחזורית, נטולת רחמים, בנוף המקומי ובמי שמבקש להתקיים בו והוא בגדר נוכח-נעדר; מחזור דם (חיים) שמתחלף במחזור שתן (פסולת) ומציף את הקיום שלנו בריח רע ובצבע חיוור; "תמונת מחזור" מבישה של מי שהשתינו על קיר, ושרטו ביד גסה את העמוד התומך.

איסי
תור